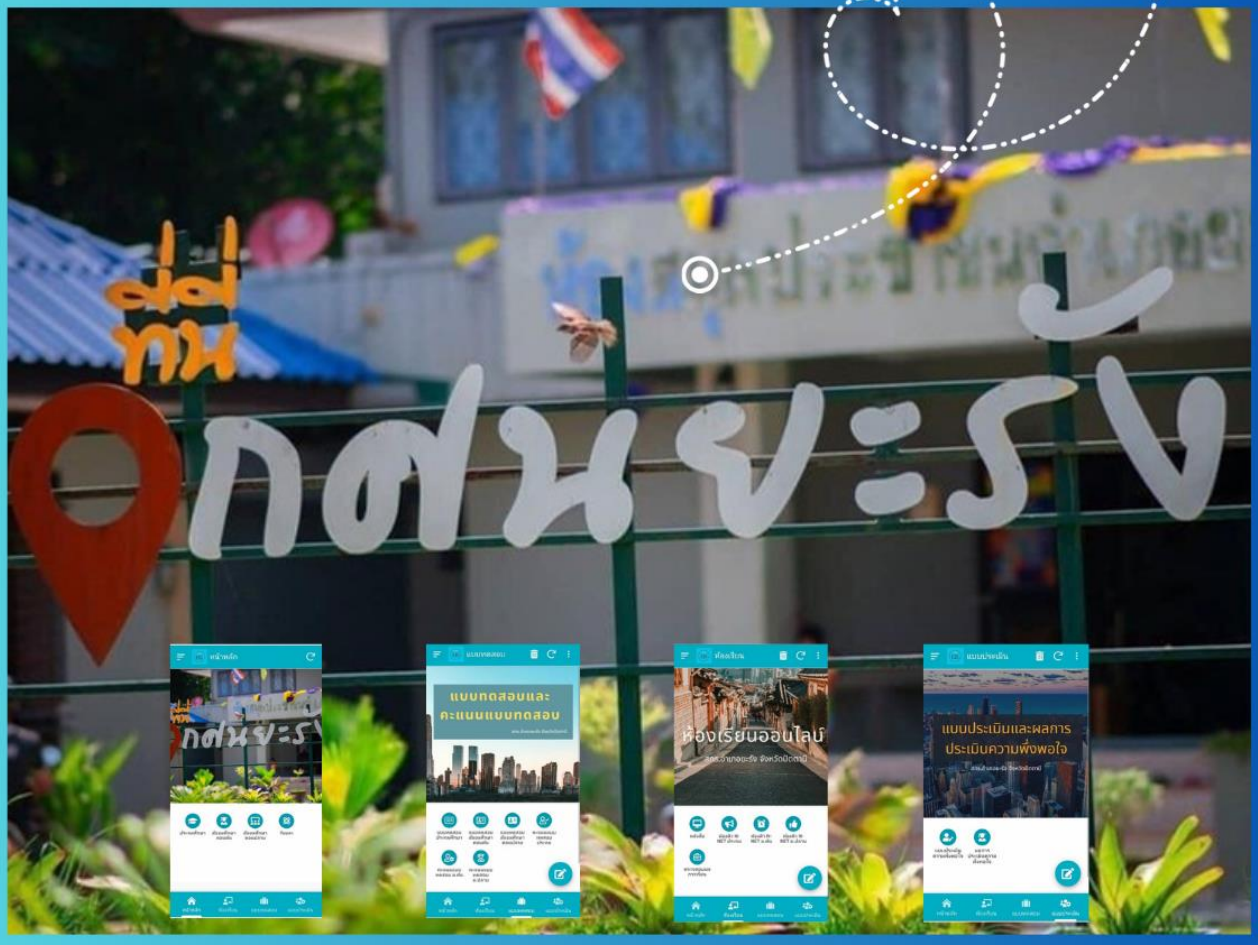
หนึ่งโรงเรียน
หนึ่งนวัตกรรม
ประจำปี ๒๕๖๙

ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และ
การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ
“EDUCATION INSPECTION SYSTEM”

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี

คำนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการ ความก้าวหน้า และพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที ระบบ “Education Inspection System” เป็นเครื่องมือที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา โดยมุ่งเน้นการติดตาม ตรวจสอบ และช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ช่วยให้สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และรายงานผลการจัดการศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนแต่ ละคน

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายแนวทางการดำเนินงานด้านระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ “Education Inspection System” เป็นกลไกสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีขั้นตอน มีข้อมูลประกอบการดำเนินงาน และสามารถติดตามผลได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อป้องกันและลดปัญหาการขาดเรียน การหลุดออกจากระบบการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในการนำระบบ “Education Inspection System” ไปประยุกต์ใช้ในการติดตามช่วยเหลือผู้เรียน พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ผู้จัดทำ

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง

สารบัญ

	หน้า
1. บทนำและที่มาของปัญหา	1
2. ข้อมูลพื้นฐานและแนวคิด	2
3. กระบวนการออกแบบและพัฒนา	3
4. การนำไปใช้และผลลัพธ์เชิงประจักษ์	6
5. บทสรุปและแนวทางในอนาคต	15

ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ “Education Inspection System”

1. บทนำและที่มาของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางด้าน สติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ และยังเป็นเครื่องมือในการสร้างกำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อคนทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ การพัฒนาคนในสังคม และการพัฒนาให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป ในปัจจุบันการศึกษาถือเป็นตัวเร่งที่สำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและ การพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งการพัฒนาที่เด่นที่สุดอันเนื่องมากจากผลของการศึกษาในปัจจุบันคือ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลทำให้โลกในปัจจุบันก้าวไปสู่ยุคที่เรียกว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ” การเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน ด้านการแพทย์ การพาณิชย์ธุรกิจ บันเทิง การสื่อสาร และการศึกษา ในด้านการศึกษานั้น โดยจะมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายของการเรียนการสอน คือ การที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่การที่จะทำให้ได้และดีนั้น ต้องอาศัยเทคนิควิธีและปัจจัยหลายประการ ระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงต้องมาเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ซึ่งนับวันจะมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตคนเรามากขึ้น

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทำให้แต่ละภาคเรียนมีจำนวนผู้มีสิทธิ์สอบ N-NET เป็นจำนวนมาก สถานศึกษาจึงต้องมีวิธีการในการติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุมและทั่วถึง การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีขั้นตอนที่ชัดเจน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ ซึ่งที่ผ่านมา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอยะรัง มีการดำเนินงานระบบการดูช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ แต่ยังขาดกระบวนการทำงานที่ได้มาตรฐาน คณะทำงานยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกันได้ คุณภาพงานที่เกิดขึ้นยังไม่ สอดคล้องกับเป้าหมายที่ทางสถานศึกษาได้วางไว้ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานยังมีกระบวนการที่ไม่ชัดเจน การสรุปผลการดำเนินงานจึงยังไม่สามารถรายงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน การพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า

ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ และมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ครูในฐานะผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการจัดกระบวนกรเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เป็นผู้ที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนและจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (N-NET) ซึ่งเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของผู้เรียนที่คาดว่าจะจบทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ โดยผลเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ยังไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้ และผลการทดสอบในปีที่ผ่านยังพบว่าสถานศึกษายังมีรายวิชาบางวิชา ยังมีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดทั้งในระดับระดับจังหวัด และในระดับประเทศ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง จึงได้พัฒนานวัตกรรม การพัฒนาระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ “Education Inspection System” ขึ้นเพื่อให้เป็นพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ สำหรับผู้เรียนที่มีสิทธิ์สอบ N-NET โดยครูสามารถติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ ได้โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โทรศัพท์ แท็บเล็ต โน้ตบุค เป็นต้น เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการไทย ที่เน้นความสะดวกรวดเร็ว และเข้าถึงง่าย และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา Anywhere Anytime ส่วนครูผู้สอนเองสามารถใช้นวัตกรรมตัวนี้ในการจัดการเรียนรู้ และสามารถติดตามช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ผู้เรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนผ่านค่าเป้าหมายระดับจังหวัด

2) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

2. ข้อมูลพื้นฐานและแนวคิด

นวัตกรรม “ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ Education Inspection System” มีความโดดเด่นในฐานะนวัตกรรมเชิงระบบที่สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากนวัตกรรมทั่วไปอย่างชัดเจน กล่าวคือ มิได้เป็นเพียงระบบจัดเก็บข้อมูลหรือโปรแกรมสำเร็จรูป แต่เป็นกลไกการบริหารจัดการข้อมูลผู้เรียนแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงกระบวนการทำงานทั้งหมดของสถานศึกษา ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การติดตาม ไปจนถึงการ

วางแผนช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคลอย่างครบวงจร นวัตกรรมยังมีความโดดเด่นในด้านระบบติดตามและช่วยเหลือผู้เรียนแบบครบวงจร โดยมีกระบวนการที่เป็นระบบ ตั้งแต่การคัดกรองผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง การจัดทำแผนช่วยเหลือรายบุคคล การติดตามผล และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีความเป็นระบบ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างตรงจุดและทันเวลา ซึ่งแตกต่างจากแนวทางเดิมที่มักขาดความต่อเนื่องและไม่สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน นวัตกรรมสามารถแสดงผลเชิงประจักษ์ได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๘ เฉลี่ยร้อยละ ๙๑.๔๕ ผ่านค่าเป้าหมายในระดับจังหวัด ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จำนวน ๕ สาระวิชา ในภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๘ ทั้งในระดับประถมศึกษา เฉลี่ยร้อยละ ๕๔.๕๙ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เฉลี่ยร้อยละ ๔๕.๘๔ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เฉลี่ยร้อยละ ๔๖.๕๖ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน รวมถึงการลดภาระงานด้านเอกสารของครู ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการพัฒนา

นอกจากนี้ นวัตกรรมยังมีความสามารถในการขยายผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นจากบริบทจริงของสถานศึกษา ใช้งานง่าย และสามารถปรับใช้ได้กับโรงเรียนในหลากหลายบริบท จึงสามารถพัฒนาเป็นต้นแบบ (Best Practice) สำหรับการยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในระดับจังหวัดและระดับประเทศได้

3. กระบวนการออกแบบและพัฒนา

1) สภาพปัญหาก่อนการพัฒนา

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง มีการดำเนินงานระบบการดูช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ แต่ยังขาดกระบวนการทำงานที่ได้มาตรฐาน คณะทำงานยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกันได้ คุณภาพงานที่เกิดขึ้นยังไม่ สอดคล้องกับเป้าหมายที่ทางสถานศึกษาได้วางไว้ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานยังมี กระบวนการที่ไม่ชัดเจน การสรุปผลการดำเนินงานจึงยังไม่สามารถรายงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน โดยผลเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ยังไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้ และผลการทดสอบในปีที่ผ่านยังพบว่าสถานศึกษายังมีรายวิชาบางวิชา ยังมีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดทั้งในระดับระดับจังหวัด และในระดับประเทศ

2) การออกแบบนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา

การพัฒนานวัตกรรม “ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ Education Inspection System” ได้กำหนดกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการ โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหา แนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษา กระบวนการพัฒนา และผลสำเร็จที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษา ดังนี้

สภาพปัญหา จากการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา พบปัญหาสำคัญ ได้แก่ ข้อมูลผู้เรียนกระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบ และไม่เชื่อมโยงกัน การติดตามและช่วยเหลือผู้เรียนขาดความต่อเนื่อง ครูไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเชิงลึกได้ การจัดการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนบางส่วนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ เป็นกลุ่มเสี่ยง และไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่ใช้ การพัฒนานวัตกรรมยึดหลักแนวคิดและทฤษฎีสำคัญ ดังนี้ ใช้ข้อมูลจริงในการวิเคราะห์และตัดสินใจ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนารายบุคคลการทำงานร่วมกันของครูเพื่อพัฒนาผู้เรียน วงจรการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มองการบริหารจัดการเป็นระบบที่เชื่อมโยงทุกองค์ประกอบ แนวคิดดังกล่าวถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างระบบที่สามารถ “เชื่อมข้อมูล สร้างความรู้ และนำไปสู่การพัฒนา” อย่างเป็นรูปธรรม

วิธีการพัฒนา การพัฒนานวัตกรรมดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยออกแบบระบบ Education Inspection System ให้เป็นแพลตฟอร์มกลางในการบริหารจัดการข้อมูลผู้เรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ระบบฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล ระบบติดตามผลการเรียนและพฤติกรรม ระบบคัดกรองกลุ่มเสี่ยง ระบบติดตามการช่วยเหลือ ระบบรายงานผลและ Dashboard โดยใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา ออกแบบระบบ ทดลองใช้ ปรับปรุง และขยายผลทั้งสถานศึกษา พร้อมทั้งใช้กระบวนการ PLC เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้ระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลสำเร็จที่พึงประสงค์ จากกรอบแนวคิดดังกล่าว นำไปสู่ผลสำเร็จที่พึงประสงค์ใน ๓ ระดับ ได้แก่

ระดับผู้เรียน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนสูงขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ระดับครู สามารถใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาวิชาชีพผ่านกระบวนการ PLC ลดภาระงานด้านเอกสาร และเพิ่มเวลาในการพัฒนาผู้เรียน

ระดับสถานศึกษา มีระบบบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นระบบ ทันสมัย ยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน และสามารถขยายผลได้

3) ขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนา

การดำเนินงานพัฒนานวัตกรรม “ระบบ Education Inspection System” ใช้กระบวนการเชิงระบบโดยบูรณาการวงจรคุณภาพ PDCA (Plan–Do–Check–Act) ร่วมกับการมีส่วนร่วมของครูในรูปแบบ PLC (Professional Learning Community) เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ และนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นวางแผน (Plan)

ดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาอย่างรอบด้าน โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมผู้เรียน และข้อมูลกลุ่มเสี่ยง จากนั้นกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI) และแนวทางการพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมทั้งออกแบบโครงสร้างระบบ (System Design) และกำหนดองค์ประกอบของนวัตกรรม เช่น ระบบฐานข้อมูล ระบบติดตามผล และระบบช่วยเหลือผู้เรียน

ขั้นดำเนินการ (Do)

พัฒนาระบบ Education Inspection System ตามที่ออกแบบไว้ และนำไปทดลองใช้ (Pilot) ในกลุ่มเป้าหมาย เช่น ระดับชั้นหรือห้องเรียนที่กำหนด โดยครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการใช้งานจริง พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลผู้เรียน การติดตามผล และการช่วยเหลือรายบุคคล ในขั้นนี้มีการจัดกิจกรรม PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางปรับปรุงการใช้งานระบบอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตรวจสอบและประเมินผล (Check)

ดำเนินการประเมินคุณภาพของนวัตกรรมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากระบบ การประเมินความพึงพอใจของครูและผู้เกี่ยวข้อง การติดตามพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคล ผลการประเมินนำมาใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ และวัดระดับความสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนด

ขั้นปรับปรุงและพัฒนา (Act)

นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านการใช้งาน ฟังก์ชัน และความสอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา จากนั้นขยายผลการใช้งานไปยังทุกระดับชั้น และพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของสถานศึกษา

นวัตกรรม การพัฒนาระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ “Education Inspection System” มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ONIE MODEL โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสภาพปัญหาความต้องการในการเรียนรู้

ครูให้ผู้เรียนเพิ่มเพื่อน LINE Application เป็นห้องเรียนเสมือนที่ใช้ในการติดต่อและทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูมอบหมาย ได้แก่ การส่งลิงค์ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ “Education Inspection System” เพื่อให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูล และการจัดการเรียนรู้ เช่น LINE สกร.ตำบล เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ (N : New ways of learning)

ผู้เรียนดำเนินการเข้าไปบันทึกข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน และศึกษาเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ได้แก่ E-Book คลิปวีดิโอสอน แบบทดสอบ ในระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ ที่ครูผู้สอนได้จัดทำขึ้น และทำกิจกรรมตามแบบทดสอบที่กำหนดหัวข้อไว้ และส่งแบบทดสอบผ่านระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้

ขั้น 3 ขั้นปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ (I : Implementation)

ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอบถาม ให้ข้อเสนอแนะ แนะนำเพิ่มเติมสำหรับผู้เรียน ในช่องทางต่าง ๆ เช่น LINE สกร.ตำบล เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการเรียนรู้ (E : Evaluation)

ครูแจ้งผลคะแนนให้กับผู้เรียนรับทราบผ่านทางระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้

4. การนำไปใช้และผลลัพธ์เชิงประจักษ์

1. จากการใช้ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้“Education Inspection System” ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง ทำให้ผู้เรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในภาคเรียนที่ 1/2568 **เฉลี่ยร้อยละ 91.45 ผ่านค่าเป้าหมายในระดับจังหวัด**

รายงานผลการเข้าสอบ n-net
ประจำภาคเรียนที่ 1/2568
ระหว่างวันที่ 23-24 สิงหาคม 2568

ลำดับ	ตำบล	จำนวนทั้งหมด	เข้าสอบ	ขาดสอบ	ร้อยละ
1	ปิตูมุดี	45	44	1	97.78
2	ประจัน	65	63	2	96.92
3	สะนอ	30	29	1	96.67
4	วัด	51	49	2	96.08
5	กระโด	45	43	2	95.56
6	กอลำ	41	39	2	95.12
7	คลองใหม่	34	32	2	94.12
8	ระแว้ง	33	31	2	93.94
9	เขาตูม	60	56	4	93.33
10	สะดาวา	39	36	3	92.31
11	เมาะมาวี	40	35	5	87.50
12	ยะรัง	67	57	10	85.07
13	นักศึกษาพิการ	4	4	0	100.00
14	อ.ธนวัฒน์ รัตนเดโช	5	4	1	80.00
15	ค่ายสิรินธร	49	34	15	69.39
รวม		608	556	52	91.45

2. จากการใช้ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้“Education Inspection System” ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง ทำให้ผู้เรียนมี**ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จำนวน 5 สาระวิชา** ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคเรียนที่ 1/2568 เมื่อเปร ดังนี้

ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย N-NET รายสาระวิชา

ภาคเรียนที่ 2/2567 และ 1/2568 ทั้ง ๓ ระดับการศึกษา

ลำดับที่	ระดับ	สาระ	คะแนนเฉลี่ยภาคเรียนที่		ผลสัมฤทธิ์	ค่าเป้าหมาย
			2/67	1/68		
1	ประถมศึกษา	ทักษะการเรียนรู้	46.51	47.17	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		ความรู้พื้นฐาน	57.87	59.41	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การประกอบอาชีพ	34.77	48.75	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การดำเนินชีวิต	44.03	54.1	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การพัฒนาสังคม	42.95	63.52	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
รวม			**45.23**	**54.59**	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
2	มัธยมศึกษาตอนต้น	ทักษะการเรียนรู้	33.01	44.66	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		ความรู้พื้นฐาน	36.25	42.97	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การประกอบอาชีพ	33.40	43.65	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การดำเนินชีวิต	37.25	44.47	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การพัฒนาสังคม	27.97	53.44	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
รวม			**33.58**	**45.84**	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
3	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ทักษะการเรียนรู้	35.41	43.13	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		ความรู้พื้นฐาน	43.09	47.40	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การประกอบอาชีพ	33.23	44.31	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การดำเนินชีวิต	35.88	47.03	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
		การพัฒนาสังคม	32.05	50.95	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
รวม			**35.93**	**46.56**	สูงขึ้น	ผ่านเป้าหมาย
รวม ทั้ง 3 ระดับ			**38.25**	**49**	**สูงขึ้น**	ผ่านเป้าหมาย

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบ “Education Inspection System” ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ใน**ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.55)** โดยผู้เรียนทุกคนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ง่าย สะดวก และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีสิทธิ์สอบ N-NET ประจำภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๘ ที่มีต่อการใช้**ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ “Education Inspection System”**

ข้อที่	รายการ	$\overline{X}$	SD	การแปลผล
1	ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.39	0.57	มาก
2	ข้อมูลเป็นประโยชน์ ตรงตามความต้องการ และตอบสนองตรงตามความต้องการของผู้เรียน	4.79	0.42	มากที่สุด
3	สามารถเข้าถึงและใช้งานได้สะดวก	4.43	0.57	มาก
4	ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สะดวกและง่าย	4.50	0.51	มาก
5	ระบบมีการจัดการข้อมูลเป็นหมวดหมู่	4.57	0.63	มากที่สุด
6	แบบทดสอบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.43	0.57	มาก
7	ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น มีความสะดวกในการใช้งาน ไม่ซับซ้อน	4.29	0.58	มาก
8	ปริมาณเนื้อหาแต่ละบทเรียนมีความเหมาะสมต่อผู้เรียน	4.50	0.60	มาก
9	มีรูปแบบการวัดผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับผู้เรียน	4.39	0.57	มาก
10	ความพึงพอใจในภาพรวมต่อการใช้งานระบบ	4.54	0.51	มากที่สุด
	ภาพรวม	**4.48**	**0.55**	**มาก**

จากตาราง พบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจผู้เรียนที่มีสิทธิ์สอบ N-NET ประจำภาคเรียนที่ 1/2568 ที่มีต่อการใช้ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ “Education Inspection System” จำนวน 615 คน พบว่า ผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับแรก คือ ข้อมูลเป็นประโยชน์ ตรงตามความต้องการ และตอบสนองตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.79, S.D. = 0.42) รองลงมาคือ ระบบมีการจัดการข้อมูลเป็นหมวดหมู่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.63) และความพึงพอใจในภาพรวมต่อการใช้งานระบบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.51) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจในลำดับสุดท้าย คือ ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น มีความสะดวกในการใช้งาน ไม่ซับซ้อน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.60)

5) สรุปสิ่งที่เรียนรู้และการปรับปรุงให้ดีขึ้น

จากการพัฒนานวัตกรรม “ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ Education Inspection System” สถานศึกษาได้สั่งสมองค์ความรู้และประสบการณ์เชิงปฏิบัติที่มีคุณค่า ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ข้อคิดและองค์ความรู้ที่ได้รับ

การใช้ข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างแม่นยำ และออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน การทำงานแบบมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ช่วยให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพ และสามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การพัฒนานวัตกรรมต้องยึดหลัก “ง่าย ใช้ได้จริง และเห็นผล” โดยระบบที่ดีต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และไม่เพิ่มภาระงานให้ครู แต่กลับช่วยลดภาระงานและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงอย่างเป็นระบบตามวงจร PDCA

สรุปภาพรวมการพัฒนา

การพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า “การใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบ” สามารถเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยทั้งเทคโนโลยี กระบวนการทำงานที่มีคุณภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน นวัตกรรมนี้จึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยี แต่เป็น “กระบวนการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน” ที่สามารถต่อยอด ขยายผล และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) การขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนา

การดำเนินงานนวัตกรรม “ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ Education Inspection System” มิได้หยุดอยู่เพียงภายในสถานศึกษา แต่ได้มีการวางแผนและดำเนินการขยายผล (Scaling) และเผยแพร่ (Dissemination) อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ขยายผลภายในสถานศึกษา

1. จัดโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการใช้ระบบ Education Inspection System (EIS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ สู่สถานศึกษาคุณภาพ ให้บุคลากรครู สกร.ระดับอำเภอยะรัง ณ โรงแรมเซาท์เทอร์นแอร์พอร์ท อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. จัดโครงการติวเข้ม N-net เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้ผู้เรียน สกร.ระดับอำเภอยะรัง ณ สกร.ระดับอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

3. จัดโครงการติวเข้ม N-net เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้ผู้เรียน สกร.ระดับอำเภอยะรัง ณ ค่ายสิรินธร อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ขยายผลภายนอกสถานศึกษา

๑. เป็นวิทยากรเรื่องการใช้ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ “Education Inspection System” เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้บุคลากรครู สกร.ระดับอำเภอเมือง ณ สกร.ระดับอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๒. เป็นวิทยากรเรื่องการใช้ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ “Education Inspection System” เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้บุคลากรครู สกร.ระดับอำเภอทุ่งยางแดง ณ สกร.ระดับอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

๓. เป็นวิทยากรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา ให้บุคลากรครู สกร.ระดับอำเภอบาเจาะ ณ โรงแรมเซาท์เทอร์นแอร์พอร์ท อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

๔. เป็นวิทยากรโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการใช้ระบบ Education Inspection System (EIS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ สู่สถานศึกษาคุณภาพ กลุ่มโซนสามขุนเขา ได้แก่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอมายอ และศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอทุ่งยางแดง ณ ห้องประชุมพญาตานี โรงแรมเซาท์เทิร์นวิว อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

5. บทสรุปและแนวทางในอนาคต

จากการพัฒนานวัตกรรม “ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบ Education Inspection System” พบข้อค้นพบสำคัญและผลกระทบเชิงบวกต่อผู้เรียน ครู และสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการดำเนินงาน

๑. ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการวิเคราะห์และใช้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถนำข้อมูลจากระบบไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ครูผู้สอนควรอยู่ในบริเวณที่ผู้เรียนนำนวัตกรรมไปใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้สอบถามข้อสงสัยในการค้นหาข้อมูล และได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

๓. ควรพัฒนาระบบให้มีความยืดหยุ่น รองรับการใช้งานที่หลากหลาย และเพิ่มฟังก์ชันการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เช่น การคาดการณ์ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑. ต่อยอดระบบให้รองรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Big Data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์และตัดสินใจ

๒. ควรพัฒนาระบบให้มีความครอบคลุม และเพิ่มเติมในส่วนของคลิปวีดีทัศน์อธิบายเนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ เพิ่มเติม และควรใช้ในการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

๓. ผลักดันให้นวัตกรรมนี้เป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในระดับจังหวัด และระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า นวัตกรรมไม่ได้หยุดอยู่เพียงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่สามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และตอบโจทย์การเรียนรู้ในอนาคตได้อย่างแท้จริง

-

ภาคผนวก

เอกสาร

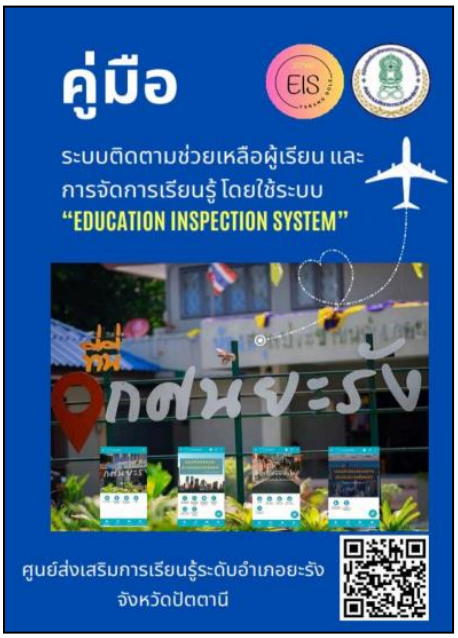
คู่มือการสร้างระบบ EIS สำหรับสถานศึกษาที่สนใจ

https://drive.google.com/file/d/1AT0UoPaSRwyv_oRPb8HIx0gIEdlUKt9T/view?usp=sharing

คู่มือวิธีใช้ สำหรับนักศึกษา

https://drive.google.com/file/d/1W5r9ANL3hmk8_P9_lLTZkhrp1VQUz4t1/view?usp=sharing

คลิปวิดีโอ

คู่มือวิธีใช้ สำหรับครู

https://www.youtube.com/watch?v=S_10j455VE4

คู่มือวิธีใช้ สำหรับนักศึกษา

https://www.youtube.com/watch?v=hKaP8jg179M&t=18s

ระบบติดตามช่วยเหลือผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ “Education Inspection System”

https://www.appsheet.com/start/486d75da-035b-4e55-8380-6a38f61a0971

